

บันทึก

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๔/๑๐๖๗๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ลงมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป และต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๔/๑๒๑๒๖ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีว่า การดำเนินการและวินิจฉัยผลการตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาที่ถูกส่งตัวเข้าศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือไม่ ตามความในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยที่การตรวจพิสูจน์ดังกล่าวเป็นการอ้างอิงตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งในทางปฏิบัติกระทำได้ยาก เนื่องจากยังไม่มีเกณฑ์วัดที่เด่นชัดและเจาะจงแน่นอน เกณฑ์วัดทุกกรณีมีข้อแย้งตามหลักการแพทย์ ดังนั้น จึงเห็นควรให้การตรวจพิสูจน์และการอ่านผลการตรวจพิสูจน์เป็นการดำเนินการโดย “คณะกรรมการ” จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความเหมาะสมตามหลักวิชาการ จึงขอส่งความเห็นของกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวแล้ว เห็นว่า การตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาติดยาเสพติดหรือไม่นั้น มาตรา ๒๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

^๑ มาตรา ๒๐ เมื่อได้มีการรับตัวผู้ต้องหาไว้ตามมาตรา ๑๙ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกประวัติของผู้ต้องหาและดำเนินการให้มีการตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหานั้นติดยาเสพติดหรือไม่โดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่รับตัวผู้นั้นไว้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควรที่ไม่อาจตรวจพิสูจน์ให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้คณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพมีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาการตรวจพิสูจน์ออกไปได้เท่าที่จำเป็น แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับตัวผู้นั้นไว้ แล้วให้รายงานผลการตรวจพิสูจน์และบันทึกประวัติต่อคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีการบันทึกประวัติและการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งการออกกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องอยู่ภายในกรอบของ บทนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ให้ความหมายของคำว่า “ติดยาเสพติด”^๒ ไว้ว่า หมายถึง เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการซึ่งเป็นการตรวจวิเคราะห์ทางพฤติกรรมและปฏิกิริยาตอบโต้อย่างอื่นระหว่างร่างกายมนุษย์กับยาเสพติด ซึ่งมีผลต่อสภาพจิตใจและบางครั้งต่อสภาพร่างกายมนุษย์ที่จำต้องเสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกันจนตกอยู่ในสภาพที่ต้องพึ่งยาเสพติด ฉะนั้น การตรวจวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าวจึงมิใช่การบำบัดรักษาตามหลักวิชาการแพทย์ที่เรียกว่ากระบวนการ “therapy”

สำหรับบทนิยามคำว่า “ติดยาเสพติด” ดังที่ได้กล่าวมานั้น มีความหมายในทำนองเดียวกับบทนิยามคำว่า “ติดยาเสพติดให้โทษ”^๓ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่ได้นิยามขึ้นตามแนวคิดของ “drug dependence” ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดนิยามไว้ใน World Health Organization. techn. Rep. Ser., ๑๙๖๙, No.๔๐๗, P.๖ (section ๑.๑)^๔ สรุปสาระสำคัญได้ว่า สภาพการติดยาเสพติดเป็นอาการทางด้านจิตใจและบางครั้งรวมถึงอาการทางร่างกายด้วย โดยเป็นผลมาจากปฏิกิริยาร่วมกันระหว่างร่างกายมนุษย์กับยาเสพติด ซึ่งสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้จากพฤติกรรมและอาการอื่น ๆ รวมทั้งการตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องเสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกันหรือเป็นระยะ ๆ หรือบางครั้งถ้ามิได้เสพยาเสพติดแล้ว จะเกิดอาการหงุดหงิดจึงต้องเสพยาเสพติดเพื่อให้หายจากอาการดังกล่าว สำหรับอาการด้านยาเสพติดนั้นอาจจะแสดงให้เห็นปรากฏหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น บทนิยามคำว่า “ติดยาเสพติดให้โทษ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็ดี หรือบทนิยามคำว่า “ติดยาเสพติด” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ดี จึง

^๒ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ติดยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ Drug dependence. “A state, psychic and sometimes also physical, resulting from the interaction between a living organism and a drug, characterized by behavioral and other responses that always include a compulsion to take the drug on a continuous or periodic basis in order to experience its psychic effects, and sometimes to avoid the discomfort of its absence. Tolerance may or may not be present. A person may be dependent on more than one drug.”

กำหนดหลักในการตรวจพบสภาพการติดยาเสพติดโดยมิได้ใช้คำว่า “หลักวิชาการแพทย์” แต่ใช้คำว่า “หลักวิชาการ”

สำหรับองค์กรที่มีอำนาจและหน้าที่ตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดนั้น มาตรา ๑๘ (๑)^๕ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้การตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดนั้นเป็นอำนาจและหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งจะต้องตรวจพิสูจน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงได้เปิดกว้างให้ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพสามารถที่จะสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากหลายสาขา เช่น การแพทย์ จิตวิทยา หรือสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น มาปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้รับตัวมาจากพนักงานสอบสวนเพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว นอกจากนี้ มาตรา ๑๘ ตรี (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพมีอำนาจและหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยผลการตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ติดยาเสพติดหรือไม่ และมาตรา ๑๘ ทวิ^๗ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งละหนึ่งคณะ ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นประธานอนุกรรมการ แพทย์หนึ่งคน นักจิตวิทยาหนึ่งคน นักสังคมสงเคราะห์หนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) เห็นว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้จัดตั้ง “คณะบุคคล” ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยผลการตรวจพิสูจน์เพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาการแล้ว

^๕ มาตรา ๑๘ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแต่ละแห่งมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้รับตัวมาตามมาตรา ๑๙

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๑๘ ตรี คณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ติดยาเสพติดหรือไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๘ ทวิ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งละหนึ่งคณะ ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นประธานอนุกรรมการ แพทย์หนึ่งคน นักจิตวิทยาหนึ่งคน นักสังคมสงเคราะห์หนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสองคนเป็นอนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ฯลฯ

ฯลฯ

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) จึงมีความเห็นว่า องค์กร และหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ มีความเหมาะสมแล้ว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๑